

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Siirt Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan, Grup Başkanvekilleri Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz ve Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Muzaffer Remzi Kurtulmuşoğlu ile 354 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/1015)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve Gerekeçesi ilişiktir.

Gereğini arz ederiz.

<i>Recep Tayyip Erdoğan</i>	<i>Sadullah Ergin</i>	<i>Salih Kapusuz</i>
Siirt	Hatay	Ankara
<i>Faruk Çelik</i>	<i>Eyüp Fatsa</i>	<i>İrfan Gündüz</i>
Bursa	Ordu	İstanbul
<i>Muzaffer R. Kurtulmuşoğlu</i>	<i>İbrahim Özdoğan</i>	<i>Hüseyin Özcan</i>
Ankara	Erzurum	Mersin
<i>Mehmet Erdemir</i>	<i>Mahmut Koçak</i>	<i>M. Sait Armağan</i>
Yozgat	Afyonkarahisar	Isparta
<i>Muharrem Doğan</i>	<i>Hüseyin Güler</i>	<i>Turan Tüysüz</i>
Mardin	Mersin	Şanlıurfa
<i>Atilla Başoğlu</i>	<i>Ayhan Zeynep Tekin Börü</i>	<i>Abdullah Çalıskan</i>
Adana	Adana	Adana
<i>Ömer Çelik</i>	<i>Recep Garip</i>	<i>Vahit Kirişçi</i>
Adana	Adana	Adana
<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Abdullah Torun</i>	<i>Ziyattin Yağcı</i>
Adana	Adana	Adana
<i>Mahmut Göksoy</i>	<i>Şevket Gürsoy</i>	<i>Fehmi Hüsrev Kutlu</i>
Adıyaman	Adıyaman	Adıyaman
<i>Mehmet Özyol</i>	<i>Ahmet Faruk Ünsal</i>	<i>Sait Aça</i>
Adıyaman	Adıyaman	Afyonkarahisar
<i>Halil Aydoğan</i>	<i>Ahmet Koca</i>	<i>Naci Aslan</i>
Afyonkarahisar	Afyonkarahisar	Ağrı
<i>Halil Özyolcu</i>	<i>Mehmet Kerim Yıldız</i>	<i>Ruhi Açıkgöz</i>
Ağrı	Ağrı	Aksaray

<i>Ali Rıza Alaboyun</i>	<i>Ramazan Toprak</i>	<i>Ahmet Yaşar</i>
Aksaray	Aksaray	Aksaray
<i>Akiş Gülle</i>	<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Beşir Atalay</i>
Amasya	Ankara	Ankara
<i>Ali Babacan</i>	<i>Cemil Çiçek</i>	<i>Reha Denemeç</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Haluk İpek</i>	<i>Telat Karapınar</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Faruk Koca</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>	<i>Remziye Öztoprak</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Eyyüp Sanay</i>	<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>	<i>Mustafa Tuna</i>
Ankara	Ankara	Ankara
<i>Ersönmez Yarbay</i>	<i>Mustafa Said Yazıcıoğlu</i>	<i>Osman Akman</i>
Ankara	Ankara	Antalya
<i>Fikret Badazlı</i>	<i>Mevlüt Çavuşoğlu</i>	<i>Mehmet Dülger</i>
Antalya	Antalya	Antalya
<i>Burhan Kılıç</i>	<i>Kenan Altun</i>	<i>Orhan Yıldız</i>
Antalya	Ardahan	Artvin
<i>Ahmet Rıza Acar</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>	<i>Atilla Koç</i>
Aydın	Aydın	Aydın
<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Ali Aydınlioğlu</i>	<i>Turhan Çömez</i>
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
<i>İsmail Özgün</i>	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>A. Edip Uğur</i>
Balıkesir	Balıkesir	Balıkesir
<i>Hacı İbrahim Kabarık</i>	<i>Mehmet Asım Kulak</i>	<i>Afif Demirkıran</i>
Bartın	Bartın	Batman
<i>Mehmet Ali Suçın</i>	<i>Fetani Battal</i>	<i>Fahrettin Poyraz</i>
Batman	Bayburt	Bilecik
<i>Abdurrahman Anık</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>	<i>Mahfuz Güler</i>
Bingöl	Bingöl	Bingöl
<i>Abdurrahim Aksoy</i>	<i>Zeki Ergezen</i>	<i>Vahit Kiler</i>
Bitlis	Bitlis	Bitlis
<i>Yüksel Coşkunyürek</i>	<i>Mehmet Güner</i>	<i>Metin Yılmaz</i>
Bolu	Bolu	Bolu
<i>Mehmet Alp</i>	<i>Bayram Özçelik</i>	<i>Abdumecit Alp</i>
Burdur	Burdur	Bursa
<i>Faruk Anbarcıoğlu</i>	<i>Şerif Birinç</i>	<i>Ahmet İnal</i>
Bursa	Bursa	Batman
<i>Mustafa DüNDAR</i>	<i>Zafer Hidiroğlu</i>	<i>Mehmet Altan Karapaşaoğlu</i>
Bursa	Bursa	Bursa
<i>Sedat Kızılcıklı</i>	<i>Şevket Orhan</i>	<i>Niyazi Pakyürek</i>
Bursa	Bursa	Bursa
<i>Mehmet Emin Tutan</i>	<i>Mehmet Daniş</i>	<i>İbrahim Köşdere</i>
Bursa	Çanakkale	Çanakkale
<i>Tevfik Akbak</i>	<i>İsmail Ericekli</i>	<i>Hikmet Özdemir</i>
Çankırı	Çankırı	Çankırı

<i>Agah Kafkas</i>	<i>Ali Yüksel Kavuştu</i>	<i>Muzaffer Külcü</i>
Çorum	Çorum	Çorum
<i>Murat Yıldırım</i>	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>	<i>Osman Nuri Filiz</i>
Çorum	Denizli	Denizli
<i>Mehmet Yüksektepe</i>	<i>Aziz Akgül</i>	<i>M. İhsan Arslan</i>
Denizli	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>Osman Aslan</i>	<i>Mehmet Mehdi Eker</i>	<i>Ali İhsan Merdanoğlu</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>Cavit Torun</i>	<i>Mehmet Fehmi Uyanık</i>	<i>İrfan Rıza Yazıcıoğlu</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>Fahri Çakır</i>	<i>Metin Kaşkoğlu</i>	<i>Yaşar Yakış</i>
Düzce	Düzce	Düzce
<i>Ali Ayağ</i>	<i>Necdet Budak</i>	<i>M. Necati Çetinkaya</i>
Edirne	Edirne	Elazığ
<i>Zülfü Demirbağ</i>	<i>Şemsettin Murat</i>	<i>Abdülkâki Türkoğlu</i>
Elazığ	Elazığ	Elazığ
<i>Talip Kaban</i>	<i>Tevhid Karakaya</i>	<i>Mustafa Nuri Akbulut</i>
Erzincan	Erzincan	Erzurum
<i>Recep Akdağ</i>	<i>Mücahit Daloğlu</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>
Erzurum	Erzurum	Erzurum
<i>Mustafa Ilıcalı</i>	<i>Ömer Özyılmaz</i>	<i>Fahri Keskin</i>
Erzurum	Erzurum	Eskişehir
<i>Hasan Murat Mercan</i>	<i>Muharrem Tozçöken</i>	<i>Nurettin Aktaş</i>
Eskişehir	Eskişehir	Gaziantep
<i>Mahmut Durdu</i>	<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Fatma Şahin</i>
Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep
<i>Kürşad Tüzmen</i>	<i>Ahmet Uzer</i>	<i>Hasan Aydın</i>
Gaziantep	Gaziantep	Giresun
<i>Nurettin Canikli</i>	<i>Adem Tatlı</i>	<i>Ali Temür</i>
Giresun	Giresun	Giresun
<i>Sabri Varan</i>	<i>Temel Yılmaz</i>	<i>Fehmi Öztunç</i>
Gümüşhane	Gümüşhane	Hakkâri
<i>Mustafa Zeydan</i>	<i>Mehmet Soydan</i>	<i>İsmail Soylu</i>
Hakkâri	Hatay	Hatay
<i>Mehmet Emin Murat Bilgiç</i>	<i>Recep Özel</i>	<i>Mehmet Mustafa Açıkalın</i>
Isparta	Isparta	İstanbul
<i>Abdülkadir Aksu</i>	<i>Güldal Akşit</i>	<i>İlhan Albayrak</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Tayyar Altıkulaç</i>	<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Azmi Ateş</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Lokman Ayva</i>	<i>Egemen Bağış</i>	<i>Mustafa Baş</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Yahya Baş</i>	<i>Murat Başesgioğlu</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul

<i>Hüseyin Besli</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>Ali Coşkun</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Nimet Çubukçu</i>	<i>Mehmet Beyazıt Denizolgun</i>	<i>Nazım Ekren</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Ekrem Erdem</i>	<i>Gürsoy Erol</i>	<i>Ali İbiş</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Halide İncekara</i>	<i>Ünal Kacı</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Cengiz Kaptanoğlu</i>	<i>Muharrem Karşı</i>	<i>Recep Koral</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>İbrahim Reyhan Özal</i>	<i>İnci Özdemir</i>	<i>Mehmet Sekmen</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>İdris Naim Şahin</i>	<i>Mehmet Ali Şahin</i>	<i>Gülseren Topuz</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Kemal Unakıtan</i>	<i>Zeynep Karahan Uslu</i>	<i>Nevzat Yalçıntaş</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Hayati Yazıcı</i>	<i>Binali Yıldırım</i>	<i>Zekeriya Akçam</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
<i>Mehmet Aydın</i>	<i>Tevfik Ensari</i>	<i>Nükhet Göksel Hotar</i>
İzmir	İzmir	İzmir
<i>Fazıl Karaman</i>	<i>İsmail Katmerci</i>	<i>Mehmet S. Tekelioğlu</i>
İzmir	İzmir	İzmir
<i>Fatih Arıkan</i>	<i>Mehmet Ali Bulut</i>	<i>Avni Doğan</i>
Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş
<i>Hanefi Mahçiçek</i>	<i>Nevzat Pakdil</i>	<i>Ali Sezal</i>
Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş
<i>Mehmet Yılmazcan</i>	<i>Hasan Bilir</i>	<i>Mehmet Ceylan</i>
Kahramanmaraş	Karabük	Karabük
<i>Ali Öğüten</i>	<i>Mevlüt Akgün</i>	<i>Yüksel Çavuşoğlu</i>
Karabük	Karaman	Karaman
<i>Yusuf Selahattin Beyribey</i>	<i>Zeki Karabayır</i>	<i>Hakkı Köylü</i>
Kars	Kars	Kastamonu
<i>Sinan Özkan</i>	<i>Musa Sivacıoğlu</i>	<i>Adem Baştürk</i>
Kastamonu	Kastamonu	Kayseri
<i>Mustafa Duru</i>	<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Muharrem Eskiyyapan</i>
Kayseri	Kayseri	Kayseri
<i>Abdullah Gül</i>	<i>Niyazi Özcan</i>	<i>Sadık Yakut</i>
Kayseri	Kayseri	Kayseri
<i>Taner Yıldız</i>	<i>Ramazan Can</i>	<i>Vahit Erdem</i>
Kayseri	Kırıkkale	Kırıkkale
<i>Murat Yılmaz</i>	<i>Ahmet Gökhan Sarıçam</i>	<i>Mikail Arslan</i>
Kırıkkale	Kırklareli	Kırşehir

<i>Hacı Turan</i>	<i>Hasan Kara</i>	<i>Veli Kaya</i>
Kırşehir	Kilis	Kilis
<i>Eyüp Ayar</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>	<i>Nevzat Doğan</i>
Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli
<i>Nihat Ergün</i>	<i>Mehmet Vecdi Gönül</i>	<i>Osman Pepe</i>
Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli
<i>Hasan Angı</i>	<i>Ahmet Büyükakkaşlar</i>	<i>Muharrem Candan</i>
Konya	Konya	Konya
<i>Remzi Çetin</i>	<i>Abdullah Çetinkaya</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Konya	Konya	Konya
<i>Sami Güçlü</i>	<i>Ahmet Işık</i>	<i>Mehmet Kılıç</i>
Konya	Konya	Konya
<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Kerim Özkul</i>	<i>Harun Tüfekçi</i>
Konya	Konya	Konya
<i>Mustafa Ünal</i>	<i>Halil Ürün</i>	<i>Soner Aksoy</i>
Konya	Konya	Kütahya
<i>Abdullah Erdem Cantimur</i>	<i>Alaettin Güven</i>	<i>Hasan Fehmi Kınay</i>
Kütahya	Kütahya	Kütahya
<i>Hüsnü Ordu</i>	<i>Ali Osman Başkurt</i>	<i>Ahmet Münir Erkal</i>
Kütahya	Malatya	Malatya
<i>Fuat Ölmeztoprak</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>
Malatya	Manisa	Manisa
<i>Hüseyin Tanrıverdi</i>	<i>Hakan Taşçı</i>	<i>Süleyman Turgut</i>
Manisa	Manisa	Manisa
<i>Selahattin Dağ</i>	<i>Nihat Eri</i>	<i>Mehmet Beşir Hamidi</i>
Mardin	Mardin	Mardin
<i>Saffet Benli</i>	<i>Ali Er</i>	<i>Mustafa Eyiceoğlu</i>
Mersin	Mersin	Mersin
<i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i>	<i>Ömer İnan</i>	<i>Orhan Seyfi Terzibaşoğlu</i>
Mersin	Mersin	Muğla
<i>Seracettin Karayağız</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>	<i>Medeni Yılmaz</i>
Muş	Muş	Muş
<i>Mehmet Elkatmış</i>	<i>Rıtvan Köybaşı</i>	<i>Osman Seyfi</i>
Nevşehir	Nevşehir	Nevşehir
<i>Mahmut Uğur Çetin</i>	<i>Erdoğan Özegen</i>	<i>Mehmet Hilmi Güler</i>
Niğde	Niğde	Ordu
<i>Hamit Taşçı</i>	<i>Cemal Uysal</i>	<i>Enver Yılmaz</i>
Ordu	Ordu	Ordu
<i>Durdu Mehmet Kastal</i>	<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Şükrü Ünal</i>
Osmaniye	Osmaniye	Osmaniye
<i>İlyas Çakır</i>	<i>Abdülkadir Kart</i>	<i>İmdat Sütüoğlu</i>
Rize	Rize	Rize

Erol Aslan Cebeci
Sakarya
Ayhan Sefer Üstün
Sakarya
Mustafa Çakır
Samsun
Suat Kılıç
Samsun
Ahmet Yeni
Samsun
Cahit Can
Sinop
Ömer Kulaksız
Sivas
Selami Uzun
Sivas
Sabahattin Cevheri
Şanlıurfa
Mehmet Atilla Maraş
Şanlıurfa
İbrahim Hakkı Birlik
Şırnak
Ahmet Kambur
Tekirdağ
İbrahim Çakmak
Tokat
Asım Aykan
Trabzon
Cevdet Erdöl
Trabzon
Ahmet Çağlayan
Uşak
Hacı Biner
Van
Halil Kaya
Van
Bekir Bozdağ
Yozgat
Fazlı Erdoğan
Zonguldak

Hasan Ali Çelik
Sakarya
Şaban Dişli
Sakarya
Cemal Yılmaz Demir
Samsun
Mehmet Kurt
Samsun
Öner Ergenç
Siirt
Mustafa Öztürk
Sinop
Abdullatif Şener
Sivas
Yahya Akman
Şanlıurfa
Zülfikar İzol
Şanlıurfa
Mehmet Özlek
Şanlıurfa
Abdullah Veli Seyda
Şırnak
Zeyit Aslan
Tokat
Mehmet Ergun Dağcıoğlu
Tokat
Mustafa Cumur
Trabzon
Kemalettin Gökteş
Trabzon
Alim Tunç
Uşak
Yekta Haydaroğlu
Van
Hüseyin Çelik
Van
Mehmet Çiçek
Yozgat
Köksal Toptan
Zonguldak

Süleyman Gündüz
Sakarya
Recep Yıldırım
Sakarya
Mustafa Demir
Samsun
Musa Uzunkaya
Samsun
Öner Gülyeşil
Siirt
Osman Kılıç
Sivas
Orhan Taş
Sivas
Mehmet Faruk Bayrak
Şanlıurfa
Mahmut Kaplan
Şanlıurfa
A. Müfit Yetkin
Şanlıurfa
Tevfik Ziyaeddin Akbulut
Tekirdağ
Şükrü Ayalan
Tokat
Resul Tosun
Tokat
Ali Aydın Dumanoğlu
Trabzon
Faruk Nafiz Özak
Trabzon
Maliki Ejder Arvas
Van
Cüneyt Karabıyık
Van
Şükrü Önder
Yalova
Mehmet Yaşar Öztürk
Zonguldak
Polat Türkmen
Zonguldak

GENEL GEREKÇE

Parlamentar sistemde cumhurbaşkanı yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki uyumu devlet başkanı sıfatıyla sağlar ve devleti temsil eder. Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük temsil makamı olan Cumhurbaşkanının seçilmesinde, seçim tabanının genişletilmesi yani Cumhurbaşkanının halkın seçmesi, demokratik katılımın sağlanması bakımından daha ileri bir düzenleme olacaktır.

Cumhurbaşkanının halk tarafından seçimi, doğrudan demokrasinin de bir uyarlaması, yönetenleri belirleme sürecine milletin etkin katılımı sağlanacaktır.

Bu değişiklikle, Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin 4 yıla düşürülmesinin öngörülmesi, süresi 5 yıl olan Cumhurbaşkanına görev süresinde farklı siyasal çoğunlukla birlikte çalışma imkanı sağlayacak ve halkın seçtiği Cumhurbaşkanının tarafsız, partiler üstü bir tutum sergilemesini mümkün kılacaktır.

Anayasamızda yapılan değişiklikler nedeniyle Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin hükümlerin, 11 inci Cumhurbaşkanı seçimlerinde de uygulanabilmesini sağlamak amacıyla bir geçici madde eklenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu değişiklikle, Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin 5 yıl yerine 4 yılda yapılması öngörülmektedir. Uygulamada son yirmi yıldır, 22 nci dönem hariç, seçimler genellikle 4 yılda bir yapılmaktadır.

Madde 2 - Maddeyle, milletvekili seçimine ilişkin Anayasanın 79 uncu maddesinde belirtilen seçimlerin genel yönetim ve denetiminden sorumlu olan Yüksek Seçim Kurulunun görev ve yetkileri kapsamına, Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin usul ve esaslar dahil edilmektedir.

Madde 3 - Uygulamada karşılaşılan sorunları gidermek ve daha net anlaşılır bir dil ile madde tanzim edilmiştir.

Madde 4- Bu maddeyle, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi ve görev süresinin 5 yıl olması ile bir kişinin iki defadan fazla Cumhurbaşkanı seçilemeyeceği; Meclis içinden veya dışından Cumhurbaşkanlığı adaylığı için en az yirmi milletvekilinin yazılı teklifinin gerekli olduğu, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen partilerin ortak aday gösterebilmesi hususları düzenlenmektedir.

Madde 5- Maddeyle, Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin Anayasanın 102 nci maddesi yeniden düzenlenmektedir. Maddede, Cumhurbaşkanlığı seçimine başlanma ile seçimin tamamlanma süresi, seçilme için gerekli oy çoğunluğu, oylama sayıları, adayların ölüm veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde izlenmesi gereken usul ve esaslar; seçimin her halükârda tamamlanmasına ilişkin işlevsel yenilikler öngörülmektedir.

Madde 6- Bu madde, Anayasamızda yapılan değişiklikler nedeniyle Cumhurbaşkanlığı seçimi-ne ilişkin hükümlerin, 11 inci Cumhurbaşkanı seçimlerinde de uygulanabilmesini sağlamakta ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yapılacağı süreyi belirlemektedir.

Madde 7- Madde, yürürlük ve halkoymasına ilişkindir.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No.: 2/1015

Karar No.: 10

05/05/2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça 4.5.2007 tarihinde Anayasa Komisyonuna havale edilen “Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Siirt Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan, Grup Başkanvekilleri Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz ve Anavatan Partisi Grup Başkanvekilli Ankara Milletvekili Muzaffer Remzi Kurtulmuşoğlu ile 354 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1015)” Komisyonumuzun 4.5.2007 ve 5.5.2007 tarihli toplantılarında görüşülmüştür.

Toplantımıza Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Mehmet Ali Şahin ve Adalet Bakanlığı yetkilileri katılmışlardır.

Teklif ;

- Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin 5 yıl yerine 4 yılda yapılmasını,
- Yüksek Seçim Kurulunun görev ve yetkileri kapsamına, Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin usul ve esasların dahil edilmesini,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tüm toplantıları ve yapacağı seçimlerde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanmasını,
- Cumhurbaşkanının halk tarafından 5 yıllık süre için seçilmesi, bir kişinin iki defadan fazla Cumhurbaşkanı seçilememesi ve aday gösterme ile ilgili hususları,
- Cumhurbaşkanlığı seçiminin halk tarafından yapılması usulü ile ilgili düzenlemeleri,
- Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi ile ilgili geçici hükümleri içermektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 99 uncu birleşiminde Teklifin kırksekiz saatlik süre geçmeden Komisyonumuzda görüşülmesi tavsiye edilmiştir.

Komisyon Başkanı Prof. Dr. Burhan Kuzu 96 ncı maddeyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi kararından sonra oluşan tartışmalı durumun açıklığa kavuşturulmasının amaçlandığını, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin 4 yılda bir yapılmasıyla ilgili hükümlerin Teklif metninde yer aldığını sunuş konuşmasında belirtmiştir.

Teklif sahipleri adına Hatay Milletvekili Sadullah Ergin Teklifin temel amacının Türkiye'de bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin seçtiği Cumhurbaşkanı halkın seçmesinin sağlanması amacına yönelik olduğunu belirtmiş ve Teklif hakkında Komisyonumuza bilgi vermiştir. Ayrıca Avrupa ülkelerinden Cumhurbaşkanı halkın seçmesiyle ilgili örnekler vermiş, kamuoyunda da bu yönde beklenti olduğunu belirtmiştir.

Teklif sahiplerinden Bitlis Milletvekili Edip Safter Gaydalı yetkileri aynen kullanacak olan Cumhurbaşkanının halkın seçmesiyle daha güçlü hale geleceğini, arkasında milletin desteği olacağını ifade etmiştir.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Mehmet Ali Şahin, Teklife prensip olarak olumlu baktıklarını, Teklife konu değişikliklerin önceki parlamentoların da gündeminde olduğunu belirtmiştir.

Teklif üzerinde üyelerimiz şu görüşleri dile getirmişlerdir;

- Teklif çok erken gündeme alınmış, incelenmesi için yeterli süre tanınmamıştır. Sistem değişikliği getiren bu önemli Teklif ayrıntılı incelenmelidir. Bu durum demokratik gelenekler açısından yaralayıcı bir durumdur. Anayasa değişikliği temel konsensus alanıdır. Uzlaşıyla gerçekleşmezse vahim boyutlarda yansımaları olacaktır.

- Cumhurbaşkanını halkın seçmesi tipik parlamenter sistemde görülmeyen bir usuldür. Yarı başkanlık yada başkanlık sisteminin uygulandığı ülkelerde geçerlidir. Bu ülkelerde dahi bu sistemlerin sakıncaları ve terk edilmesi gerektiği tartışılmaktadır. Konu kamuoyunda ve bilimsel part-formlarda değerlendirilmelidir. Seçilen Cumhurbaşkanının artık tarafsızlığı konusu tartışılır hale gelecektir. Siyasi bir kimlik taşıyacaktır. Şu an ülkemizin içinde bulunduğu bunalımdan çıkış yolu olarak görülen bu yol yeni bunalımlara yol açacaktır. Ülkemiz, yeni Cumhurbaşkanını seçme ve seçim sürecine girmiştir. Böyle bir dönemde yapılmaması gerekli düzenlemelerdir. Önce seçim yapılmalı, bu değişiklikler halka sonuçlarıyla anlatılmalı ve yeni oluşacak parlamento tarafından gerçekleştirilmelidir. Siyasi yönden doğru olan budur. Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir, ancak Türk milleti egemenliğini Anayasada belirtilen organlar tarafından kullanır. Anayasanın koyduğu esaslara konjektürel gelişmeler doğrultusunda Anayasa değişikliği yapılmamalıdır. Anayasalar toplumsal sözleşmedir, mutabakatla değişmelidir.

Parlamenter sistem ülkemizin tarihi şartları içinde şekillenmiş, bize en uygun ve düzeltilmeyecek sıkıntıları olmayan bir sistemdir. Aksayan yönleri düzeltilebilir. Bunun dışındaki sistemleri zorlamanın ülkemize yararı olmayacaktır.

Parlamenter sistem dengeler sistemidir. Tüm siyasi partiler 1982 Anayasasını sindiremediklerini çeşitli çevrelerde ifade etmişlerdir. İleri derecede bir yarı başkanlık sisteminin hakim olduğu bu durum parlamenter sisteme uymamaktadır. Son Anayasa Mahkemesi kararıyla nitelikli çoğunlukla seçimi gereken tüm haller işlemez duruma gelmiş, parlamentonun çalışması imkansız hale gelmiştir. Bu konu ülkenin önünü açacaktır. Ülkemizde Hükümetle-Cumhurbaşkanı arasında sürtüşme hep ola gelmiştir ve tartışılması gereken bir konudur. Halktan yükselen ses Cumhurbaşkanını halkın seçmesidir.

Bazı üyelerimiz bir taraftan halk iradesiyle gelen Başbakan öte yandan aynı güçte Cumhurbaşkanının yürütme çatısı altında çatışma yaratacağını doğacak ihtilafları önlemeye yönelik bir düzenleme bulunmadığını belirtmişlerdir. Yürütme bölümü tümüyle ele alınmalı, bağlantılar düzenlenmelidir. Böyle bir düzenleme yeni bir tıkanma yaratacaktır. Tepkisel hareketle, kızgınlık ve duygusallıkla anayasal değişiklik yapılması hata olacaktır.

Verilen yeterlilik önergesinin kabulüyle tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış ve maddelere geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin 5 yıl yerine 4 yılda yapılmasını öngörmektedir. Madde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Teklifin 2 nci maddesi ile Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili hususlar Yüksek Seçim Kurulunun görevleri arasına sokulmaktadır. Madde Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Teklifin 3 üncü maddesi Meclisin tüm işlerinde en az üye tamsayısının üçte biri ile toplanacağını ve karar yeter sayısını düzenlemektedir. Madde Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Teklifin 4, 5 ve 6 ncı maddeleri Cumhurbaşkanının halk tarafından 5 yıl süre ile seçilmesini, bir kimsenin en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilmesini, aday gösterme usullerini ve seçim sürecini düzenlemektedir. Maddeler Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Çerçeve 6 ncı maddeye bağlı geçici madde numaraları verilen bir önerenin kabulü ile geçici madde 18 ve 19 olarak düzenlenmiş ve geçici 19 uncu madde 11 inci Cumhurbaşkanı seçiminde uygulanmak üzere getirilen usulleri düzenlemiştir.

Teklifin yürürlük ve halkoqlamasını düzenleyen 7 nci maddesi ile tümü ve Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi oya sunulmuş ve Komisyonumuzca oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>Semiha Öyüş</i>	<i>Mehmet Ali Bulut</i>
İstanbul	Aydın	Kahramanmaraş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Abdullah Torun</i>
Sakarya	Adana	Adana
	(Muhalefet şerhim ekli)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Oya Araslı</i>	<i>Ersönmez Yarbay</i>
Adana	Ankara	Ankara
(Karşı oyum var)	(Muhalefim. Karşı oy yazısı ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Tuncay Ercenk</i>	Edip Safter Gaydalı	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>
Antalya	Bitlis	Denizli
(Karşı oy var)	(İmzada bulunmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Kaşkoğlu</i>	<i>Güldal Akşit</i>	<i>Zekeriya Akçam</i>
Düzce	İstanbul	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Yılmaz Kaya</i>	<i>Mevlüt Akgün</i>	<i>Atilla Kart</i>
İzmir	Karaman	Konya
(Karşı oy yazısı ektedir)		(Muhalefet gerekçesi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Kerim Özkul</i>	<i>İsmail Bilen</i>	<i>Suat Kılıç</i>
Konya	Manisa	Samsun
	Üye	Üye
	<i>Mehmet Kurt</i>	<i>Ömer Kulaksız</i>
	Samsun	Sivas

MUHALEFET ŞERHİ

Öncelikle getirilen bu Anayasa Değişikliği Teklifinin zamanlaması ve içeriğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasal düzende çok köklü değişiklik sonucunu doğuracak böyle bir düzenlemenin, toplumsal desteğinin en az bir Milletvekili Genel Seçimi sürecinde araştırılması yapılmadan, toplumda yeterince tartışılmadan, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki partiler arasında bir uzlaşma aranmadan Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşınması, sayısız soruna kapı açmak anlamını taşımaktadır.

Böyle bir teklifin Milletvekili Genel Seçiminin yapılacağı 22 Temmuz 2007 tarihine 2 ay kala gündeme getirilmesi, bu teklifin kadük olması olasılığını da ortaya çıkarmaktadır. Teklif, Cumhurbaşkanlığı seçimi yöntemini değiştirirken, bu yöntemin anayasal sistemin diğer unsurları, Bakanlar Kurulu-Cumhurbaşkanı arasındaki yetki bölümü gibi bağlantılı hususlarla ilgili hiçbir düzenlemeyi de yapmamaktadır.

Cumhurbaşkanının halkoyuyla seçilmesi kuşkusuz Cumhurbaşkanlığı belirlemek konusunda uygulanabilecek bir yöntemdir. Ancak, beraberinde getirecekleri ve götürcekleri yeterince toplum tarafından tartışılmadan toplumun tercihi ortaya çıkmadan, bu yöntemin uygulanmasının bir Anayasa değişikliği çerçevesinde kabul edilmesi, en azından toplumu bir oldu bittiyle karşı karşıya getirmek anlamını taşımaktadır. Ayrıca 2002 Milletvekili Genel Seçimleri sonucunda toplumda ortaya çıkan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki siyasi temsil adaleti tartışmalarının, 22 Temmuz'da yapılacak Milletvekili Genel Seçimi arifesinde iyice belirginleştiği bir ortamda, böyle bir Anayasa değişikliğinin gündeme taşınmasının birçok olumsuzluğu beraberinde getireceğinden kuşku yoktur. Diğer yandan, Cumhurbaşkanlığı seçiminde teklifin getireceği yöntemin, parlamenter sistemden başkanlık-yarı başkanlık sistemlerine kayış anlamında çok köklü değişiklik sonucunu yaratacağı, yasa-ma-yürütme arasındaki ve yürütme içindeki mevcut dengeleri bozacağı kuşkusuzdur.

Seçim yoluyla gelen Başbakan ile yine halkoyuyla seçilen Cumhurbaşkanı arasında ihtilafların doğması kaçınılmaz hale gelecektir. Yürütme organı içinde halkoyuyla gelen iki ayrı birim ortaya çıkacaktır. Bu birimlerin farklı siyasi parti kökenlerinden gelmesi halinde, ciddi çekişmeler ve tıkanmalar yaşanabilecek ve devlet yönetiminde karmaşa doğabilecektir. Hatta aynı siyasi partiye mensup olan Başbakan ile Cumhurbaşkanı arasında da çekişme ve çelişkilerin doğması kaçınılmaz olabilecektir.

Halkoyuyla seçim gibi bir siyasi süreçten geçerek Cumhurbaşkanlığı görevine başlayacak bir kişinin seçim sürecinde siyasi parti desteklerini arkasında tutmak arayışı, görevinde tarafsızlığını korumasını ve kamuoyuna bu yönde güven vermesini güçleştirecektir.

Yürürlükteki Anayasada Cumhurbaşkanına tanınan yetkilerin fazla olduğu, bu durumun parlamenter sistemle bağdaşmadığı taraflı tarafsız pek çok kişi tarafından ifade edilmektedir. Bu yetkilere sahip olan Cumhurbaşkanının ayrıca halkoyuyla seçilerek göreve gelmesi halinde, Başbakan ile Cumhurbaşkanı arasındaki yetki dağılımından doğabilecek sıkıntıları giderebilmek için yukarıda da ifade edildiği gibi Cumhurbaşkanının yetkilerinin yeni baştan gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi gerekecektir. Ne var ki, getirilen ve Anayasa Komisyonunca kabul edilen teklifte bu yönlerde hiçbir düzenleme yapılmamıştır.

Teklifte ve kabul edilen komisyon metninde yasama döneminin 5 yıl yerine 4 yıl olarak düzenlenmesi kuşkusuz yerinde olmuştur. Çünkü siyasal sistemimiz içinde 4 yıldan sonra yasama organının verimliliğinin azaldığı yadsınamaz bir gerçektir.

Teklifte komisyonla eklenen Cumhurbaşkanlığı seçimi süreci ile ilgili takvimi içeren ek madde ise aslında ancak getirilen Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesinden sonra, kanunla yapılabilecek bir düzenlemedir. Bu düzenlemenin bu Anayasa değişikliği metninde yer alması, sayısız hukuki sorun ve uygulamada çok büyük güçlükler yol açabilecektir.

Teklifin komisyonla görüşülme sürecine gelince, bu süreç Anayasaya ve İçtüzükte aykırı uygulamalarla örüşerek gelişmiştir. Şöyle ki:

4 üncü maddenin müzakeresine başlanmadan evvel Komisyon Başkanlığı'na Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu'na mensup 3 milletvekili tarafından sunulan ve konuşma süreleriyle önerge sayılarına kısıtlama getiren önerge, İçtüzük'e aykırı bir nitelik taşımaktadır. Çünkü İçtüzük'te komisyon görüşmelerinde önerge sayısının ve konuşma sürelerinin kısıtlanacağına dair hiçbir hüküm yoktur. Komisyon Başkanı bu hususlar ayrıntılı olarak ifade edilmesine rağmen bu önergeyi anlaşılır bir biçimde oylamaya koymamış, oyladığını ileriye sürerek kabul edildiğine ilişkin fiili bir durum yaratmış ve uygulamaya geçirmiştir. Bunun olamayacağına ilişkin tarafımızdan yapılan ısrarlı itirazları göz önüne almamıştır. Daha sonra 4 üncü ve 5 inci maddeler de madde metinleri okunmadan, üzerinde tartışma açılmadan, gelen önergeler komisyonla bildirilmeden ve oylamaya geçileceği açıklanmadan, oylanıp kabul edildikleri komisyonla başkancelara açıklanmak suretiyle bir fiili durum yaratılmıştır. Daha sonra Komisyon Başkanı teklifin 6 ncı maddesinin müzakerelerine geçmiştir. Bütün bu hukuka ve İçtüzük'e aykırı uygulamalar esnasında Komisyon Başkanı, kabul edildiğini iddia ettiği Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerinin sunmuş olduğu önergenin bile gereğini yapmamıştır. Görüşmeler sırasında uygulanan bu yöntemlerin açıkça İçtüzük'e ve Anayasaya aykırı olduğu kuşkusuzdur. Çünkü bu uygulama ile milletvekillerinin Anayasanın 87 nci maddesinin ve İçtüzük'ün öngördüğü biçimde yasama çalışmalarına katılma olanakları ortadan kaldırılmıştır.

Bütün bu açıklamalar göstermektedir ki komisyon metni ve raporunda belirtilen 4 üncü ve 5 inci madde müzakeresinde uygulanan bu işlemler, kabul edilen hükümleri hukuken yok sayılmak durumu ile karşı karşıya getirmiştir. Komisyon raporunda bu hususların, yaşanan Anayasaya, İçtüzük'e ve hukukun genel ilkelerine aykırı uygulamaların yer almaması nedeniyle bu rapora karşı çıktığımızı ve söz konusu Anayasa değişikliği konusundaki teklife ilişkin komisyon kararına katılmamış bulunduğumuzu saygıyla bildiririz.

Atilla Kart
Konya

Tuncay Ercenk
Antalya

Oya Araslı
Ankara

Yılmaz Kaya
İzmir

M. Ziya Yergök
Adana

Uğur Aksöz
Adana

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANI SİİRT MİLLETVEKİLİ RECEP TAYYİP ERDOĞAN, GRUP BAŞKANVEKİLLERİ HATAY MİLLETVEKİLİ SADULLAH ERGİN, ANKARA MİLLETVEKİLİ SALİH KAPUSUZ, BURSA MİLLETVEKİLİ FARUK ÇELİK, ORDU MİLLETVEKİLİ EYÜP FATSA, İSTANBUL MİLLETVEKİLİ İRFAN GÜNDÜZ VE ANAVATAN PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ ANKARA MİLLETVEKİLİ MUZAFFER REMZİ KURTULMUŞOĞLU İLE 354 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 77 nci maddesinin birinci fıkrasında geçen "beş" ibaresi "dört" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2- 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasında geçen "seçim tutanaklarını" ibaresinden sonra gelmek üzere, "ve Cumhurbaşkanlığı seçimi tutanaklarını" ibaresi; son fıkrasında geçen "halkoyuna sunulması" ibaresinden sonra gelmek üzere "Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türkiye Büyük Millet Meclisi, tüm toplantı ve yapacağı seçimlerde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz."

MADDE 4- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 101- Cumhurbaşkanı; kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu nite-

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASININ BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz."

MADDE 4- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 101 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 101- Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu nite-

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Siirt Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan, Grup Başkanvekili Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz ve Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Muzaffer Remzi Kurtulmuşoğlu ile 354 Milletvekilinin Teklifi)

liklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen partiler ortak aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.”

MADDE 5- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B. Seçimi

MADDE 102- Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölüm veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

liklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi yirmi milletvekilinin yazılı teklifi ile mümkündür. Ayrıca, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde geçerli oylar toplamı birlikte hesaplandığında yüzde onu geçen siyasi partiler ortak aday gösterebilir.

Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.”

MADDE 5- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 102-** Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölüm veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Siirt Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan, Grup Başkanvekili Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz ve Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Muzaffer Remzi Kurtulmuşoğlu ile 354 Milletvekilinin Teklifi)

edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı göreve başlayınca yarım görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir."

MADDE 6- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1-Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 67 nci maddesinin son fıkrası, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yapılabilmesi için çıkarılması gereken kanun hükümleri ile seçim kanunlarında yapılacak değişiklikler bakımından yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimi dikkate alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren ilk Cumhurbaşkanlığı seçimi altmış gün içinde yapılır."

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı göreve başlayınca yarım görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir."

MADDE 6- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 18- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 67 nci maddesinin son fıkrası, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yapılabilmesi için çıkarılması gereken kanun hükümleri ile seçim kanunlarında yapılacak değişiklikler bakımından dikkate alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 19- Onbirinci Cumhurbaşkanı seçiminin ilk tur oylaması, bu Kanunun Resmi Gazetede yayımını takip eden kırkıncı günden sonraki ilk Pazar günü, ikinci tur oylaması ise ilk tur oylamayı takip eden ikinci Pazar günü yapılır.

Anayasa'nın 101 inci maddesi uyarınca gösterilen adaylar, yazılı muvafakatları ve Anayasasının değişik 101 inci maddesindeki şartları ihtiva eden ve diğer ilgili belgelerle birlikte ilk tur oylama tarihinden otuz gün önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına başvururlar. Adayların başvurularında eksik bilgi ve belgelerin tespit edilmesi halinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından, eksikliklerin giderilmesi için üç günlük kesin süre verilir. Bu süre içinde eksikliklerin giderilmemesi halinde adaylar, kendiliklerinden adaylıktan çekilmiş sayılırlar.

(Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Siirt Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan, Grup Başkanvekili Hatay Milletvekili Sadullah Ergin, Ankara Milletvekili Salih Kapusuz, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa, İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz ve Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Muzaffer Remzi Kurtulmuşoğlu ile 354 Milletvekilinin Teklifi)

(Anayasa Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Anayasa'nın 101 inci maddesinde belirtilen nitelikleri taşıdıkları anlaşılan adaylara ilişkin kesin liste iki gün içinde ilan edilir ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Cumhurbaşkanı adayı gösterilen kamu görevlisi, aday gösterildiği tarihten itibaren görevinden ayrılmış sayılır. Görevinden ayrılan kamu görevlisinin Cumhurbaşkanı seçilememesi halinde görevine geri dönmesi konusunda ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Birinci tur seçim sonuçlarının kesinleşmesinden ikinci tur oylamanın sonuçlanmasına kadar, ikinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölümü veya seçilme yeterliğini kaybetmesi halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki oy sıralaması esas alınarak sıradaki adayla doldurulması suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanının seçilmesine ilişkin usul ve esasların kanunla düzenlenmesine kadar, 10/06/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 26/04/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 22/04/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 23/05/1987 tarihli ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun ile diğer kanunların bu maddeye aykırı olmayan hükümleri uygulanır.”

MADDE 7- Teklifin 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde maddeler birlikte oylanır.

